

2009. március 24., kedd

A területi kohéziót és a kohéziós politika jövőbeli reformját érintő vita állásáról szóló zöld könyv

P6_TA(2009)0163

Az Európai Parlament 2009. március 24-i állásfoglalása a területi kohéziót és a kohéziós politika jövőbeli reformját érintő vita állásáról szóló zöld könyvről (2008/2174(INI))

(2010/C 117 E/11)

Az Európai Parlament,

- tekintettel a Bizottság gazdasági és társadalmi kohézióról szóló, 2008. június 19-i „Növekedésben a régiók, növekedésben Európa” című ötödik helyzetjelentésére (COM(2008)0371) (ötödik helyzetjelentés),
- tekintettel a 2008. október 6-i, a Bizottság területi kohézióról szóló „Előnyt kovácsolni a területi sokféleségből” című zöld könyvére (COM (2008)0616) (zöld könyv),
- tekintettel a 2008. november 14-i, a „Régiók 2020-ban: – az EU régiói előtt álló jövőbeli kihívások értékelése” című bizottsági munkadokumentumra (SEC(2008)2868) (Régiók 2020-ban – bizottsági jelentés),
- tekintettel az EK-Szerződés 158., 159. és 299. cikkének (2) bekezdésére,
- tekintettel a Bizottság 2007. május 30-i, a gazdasági és társadalmi kohézióról szóló negyedik jelentésére (COM(2007)0273),
- tekintettel az EU területfejlesztési menetrendjére – A különböző régiók versenyképesebb és fenntartható Európája felé (területfejlesztési menetrend) – és a fenntartható európai városokról szóló lipcsei chartára (Leipzig Charta), valamint a területfejlesztési menetrend végrehajtására vonatkozó első cselekvési programra,
- tekintettel a 2008. február 21-i, a gazdasági és társadalmi kohézióról szóló negyedik állásfoglalására (a negyedik helyzetjelentésről szóló állásfoglalás) ⁽¹⁾, a területfejlesztési menetrend és „A térségfejlesztésre és a területi kohézióra irányuló európai cselekvési program felé” című lipcsei charta nyomán követéséről szóló állásfoglalására ⁽²⁾, valamint az irányításról és partnerségről szóló 2008. október 21-i állásfoglalására ⁽³⁾,
- tekintettel az Európai Területi Tervezési Megfigyelő Hálózat (ESPON) „Területi fejlődések – területi forgatókönyvek Európáért” című dokumentumról szóló jelentésére (az ESPON jelentés) és az Európai Parlament „Regionális eltérések és kohézió: stratégiák a jövőért” című dokumentumról szóló jelentésére,
- tekintettel a területi kohézióról és a kohéziós politika jövőjéről 2008. október 30–31-én Párizsban tartott konferencia következtetéseire,
- tekintettel a területi kohézió regionális fejlődésben játszott szerepéről szóló, 2005. szeptember 28-i állásfoglalására ⁽⁴⁾,
- tekintettel eljárási szabályzata 45. cikkére,
- tekintettel a Regionális Fejlesztési Bizottság jelentésére (A6-0083/2009),

⁽¹⁾ Elfogadott szövegek, P6_TA(2008)0068.

⁽²⁾ Elfogadott szövegek, P6_TA(2008)0069.

⁽³⁾ Elfogadott szövegek, P6_TA(2008)0492.

⁽⁴⁾ HL C 227E., 2006.9.21., 509. o.

2009. március 24., kedd

- A. mivel a Lisszaboni Szerződést – amely a területi kohéziót a gazdasági és társadalmi kohézió mellett az Európai Unió alapvető célkitűzései között szentesíti – még nem ratifikálta valamennyi tagállam;
- B. mivel a területi kohéziót a kohéziós politika elindulása óta közvetve tartalmazta, illetve fejlődésének középpontjában állt; mivel a Lisszaboni Szerződés és a zöld könyv hozzájárult e fogalom láthatóbbá és egyértelműbbé tételéhez,
- C. mivel az EU kohéziós politikája továbbra is az európai integrációs folyamat alapvető pillére és az egyik legsikeresebb uniós politika, mely elősegíti az egyre sokszínűbb régiók közötti konvergenciát és ösztönzi a növekedést és a foglalkoztatást; mivel az EU kohéziós politikája az európai szolidaritás és méltányosság legláthatóbb, legkézzelfoghatóbb és leginkább számszerűsíthető kifejeződése, és mivel a területi kohézió az EU kohéziós politikájának szerves részeként ugyanezen alapelvekre épül,
- D. mivel a konvergencia tekintetében az Európai Unióban elért haladás ellenére a kohézióról szóló legutóbbi jelentések rámutatnak arra, hogy az EU-n belüli régiók közötti területi különbségek egyre mélyülnek, például az elérhetőség tekintetében, különösen a strukturálisan kedvezőtlen helyzetű régiók esetében, de a régiókon belüli szinten és az EU területeken belül is, ami területi szegregációhoz és az EU régióinak jóléti szintje közötti különbség elmélyüléséhez vezethet,
- E. mivel az EU kohéziós politika már sikeresen kialakított szinergiákat más EU szakpolitikák között azzal a céllal, hogy növelje e politikák helyi hatását és az európai polgárok számára nyújtott előnyeit, és mivel a kohéziós politika, a kutatás és az innováció közötti szinergiák létrehozása, illetve a lisszaboni stratégia és a határokon átnyúló szintű szinergiák is olyan kézzelfogható pozitív eredményeket hoztak, amelyeket meg kell szilárdítani és ki kell szélesíteni;

Az európai uniós kohéziós politika jövőjéről szóló vita állása

1. támogatja az európai uniós kohéziós politika jövőjéről szóló nyilvános konzultáció fő következtetéseit az ötödik helyzetjelentésben bemutatottak szerint; elégedett azzal, hogy a regionális politika területén a különböző érdekelt felek, különösen a helyi és regionális hatóságok nagy érdeklődést mutattak a vita iránt;
2. üdvözli azt a tényt, hogy e következtetések nagymértékben megegyeznek a negyedik helyzetjelentésről szóló állásfoglalásában kifejtett állásponttal; emlékeztet arra, hogy ez az állásfoglalás volt a Parlament első hozzájárulása a nyilvános vitához;
3. megjegyzi, hogy a negyedik helyzetjelentésről szóló állásfoglalásában kifejtett álláspont a következő javaslatokat tartalmazza: először, az újraállamosításra tett bárminemű kísérlet elutasítása, valamint az egységes és rugalmas EU politika melletti elkötelezettség, amelynek olyan közös kihívásokkal is foglalkoznia kell, mint a globalizáció, az éghajlatváltozás, a demográfiai változások (ideértve az öregedés, a migráció és az elnéptelenedés kérdését), a szegénység és az energiagazdálkodás; másodsor, hangot ad annak a határozott meggyőződésének is, hogy az Unió kohéziós politikájának az EU valamennyi régiójára ki kell terjednie, beleértve a különleges földrajzi jellemzőkkel rendelkező térségeket is, és mindenki számára hozzáadott értéket kell, hogy teremtsen; harmadszor azt, hogy szükség van az EU strukturális politikájára és fellépéseire fordított kiadások terén prioritások meghatározására, valamint a „forráselkülönítési” gyakorlat – bizonyos feltételekkel történő – támogatására; negyedszer pedig, hogy a szinergiákra és a különböző ágazati politikák közötti integrált megközelítésre van szükség, ha optimális eredményeket akarunk elérni a helyi növekedés és fejlődés vonatkozásában;
4. úgy véli, hogy a területi kohézió a gazdasági és társadalmi kohézió együttes megerősítésén keresztül központi fontosságú pillér az EU kohéziós politikája által kitűzött célok megvalósítása szempontjából; hangsúlyozza, hogy a területi kohézió hatékonyan hozzájárul mind a tagállamok és a régiók közötti, mind pedig az azokon belüli egyre mélyülő fejlődési különbségek kiegyenlítéséhez; ezért úgy véli, hogy az EU regionális politikája jövőbeli reformjának magában kell foglalnia a zöld könyvvel kapcsolatos vita következtetéseit;

2009. március 24., kedd

A területi kohézióról szóló zöld könyv értékelése

5. üdvözlö a területi kohézióról szóló zöld könyv elfogadását, mivel az az Európai Parlament régóta fennálló kérésére válaszol; teljes mértékben támogatja azt a döntést, hogy kezdjenek hozzá a – regionális politikáról szóló valamennyi vita középpontjában már régóta szereplő – „területi kohézió” elemzésének, annak ellenére, hogy a Lisszaboni Szerződést még nem ratifikálták;

6. úgy véli azonban, hogy a zöld könyv nem elég ambíciózus abban az értelemben, hogy nem szerepel benne a „területi kohézió” egyértelmű meghatározása és célkitűzése, és ezért nem segíti jelentősen elő az új fogalom megértését, amely révén az hatékonyan hozzájárulhatna a térségek közötti egyenlőtlenségek enyhítéséhez; továbbá sajnálja, hogy a zöld könyv nem szolgál magyarázattal arra vonatkozóan, hogy a területi kohézió milyen módon integrálódik a kohéziós politika fennálló keretébe, és hogy a kohéziós politika elveinek keretéből milyen módszertani eszközök és erőforrások válnak a politikai kohézióra vonatkozó beavatkozási mechanizmusok részeivé, és ezáltal hogyan válik működőképessé a következő programozási időszak során;

7. üdvözlö a zöld könyvben szereplő elemzést, amely olyan három kulcsfontosságú fogalmat határoz meg, amelyek központi fontossággal bírnak a kohéziós politika fejlődése szempontjából: koncentráció, kapcsolat és együttműködés; úgy véli, hogy ezek a fogalmak megoldást nyújthatnak néhány, az Európai Unió harmonikus, kiegyensúlyozott és fenntartható fejlődését gátló olyan alapvető akadály leküzdésére, mint amilyen különösen egyes országos és regionális fővárosokban tapasztalható, a gazdasági tevékenység koncentrációjából eredő negatív hatások, a távolságból és az infrastrukturális hiányosságokból eredően a piacokhoz és a szolgáltatásokhoz való egyenlőtlen hozzáférés, valamint a tagállamok és a régiók közötti határokból következő elkülönülés;

8. úgy véli, hogy a zöld könyv nem veszi kellően figyelembe a területfejlesztési menetrendben és a lipcsei chartában rögzített kötelezettségvállalásokat, amelyek a területi kohézió stratégiai és operatív jelleget kölcsönöznek, különös tekintettel a többközpontúság elvére vagy az új városi-vidéki partnerségre; úgy véli, hogy e céloknak kulcsfontosságú szerepe kell, hogy legyen a területi kohézióról szóló vitában;

9. üdvözlö a területi kohézióról folyó nyilvános konzultáció zöld könyv szerinti elindítását; úgy véli, hogy bármilyen nyilvános konzultáció sikere közvetlen összefüggésben áll a különböző érdekelt felek és a civil társadalom lehető legszélesebb körben történő részvételével; felhívja az illetékes nemzeti, regionális és helyi hatóságokat, hogy az új fogalom fontosságának tudatosítása érdekében haladéktalanul terjesszék a vonatkozó információkat;

10. úgy véli, hogy valamennyi, erőteljes területi hatással bíró ágazati EU politika koordinálása központi fontossággal bír a kohéziós politika fejlődése, valamint a gazdasági és társadalmi kohézió megerősítése szempontjából; sajnálja ezért, hogy a zöld könyv vonatkozó elemzése ezen európai uniós politikák felsorolására szorítkozik és nem ad javaslatot arra vonatkozóan, hogyan lehet a közöttük meglévő szinergiákat javítani, illetve arra, hogy milyen módszerekkel mérjék e szakpolitikák területi kihatását;

11. Egyetért azzal a megközelítéssel, hogy a zöld könyvbe és a nyilvános vitába ne kerüljenek bele a területi kohézió lehetséges költségvetési és pénzügyi összefüggéseire irányuló hivatkozások; úgy véli, hogy egy ilyen elemzés még korai lenne mindaddig, amíg valamennyi érdekelt fél magát a fogalmat nem határozza meg egyértelműen, illetve azonos módon nem értelmezi; úgy véli azonban, hogy minden ezzel kapcsolatban eszmecsere elválaszthatatlan a jövőbeni uniós kohéziós politikával kapcsolatos átfogó tárgyalási és tervezési folyamatoktól; kéri, hogy a vita eredményei képezzék a következő pénzügyi terv alapját;

12. úgy véli, hogy egy erős és jól finanszírozott európai regionális politika megléte nélkülözhetetlen feltétel ahhoz, hogy szembe lehessen nézni a soron következő bővítésekkel járó és a kibővített Európai Unión belüli területi, gazdasági és társadalmi kohézió megvalósításához kapcsolódó nehézségekkel;

2009. március 24., kedd

A „területi kohézió” fogalmának elemzése

13. támogatja a zöld könyvben megjelenő álláspontot, mely szerint a területi kohézió célja – az esélyegyenlőség elve alapján – az Európai Unió egész területén a többközpontú fejlődés, valamint a különböző jellegzetességekkel és sajátosságokkal rendelkező területek kiegyensúlyozott és fenntartható fejlődésének biztosítása, a sokszínűség megőrzése mellett; támogatja továbbá azt az álláspontot, hogy a területi kohézióknak biztosítani kell, hogy a polgárok a lehető legteljesebb mértékben kihasználhassák és fejleszthessék a régiójuk nyújtotta lehetőségeket és eszközöket; hangsúlyt fektet arra, hogy a területi kohézió horizontális fogalom, amely az Európai Unió egészének fejlődését előmozdítja; határozottan úgy véli, hogy a területi kohézió meg tudja gátolni az EU régiói között és az azokon belül fennálló különbségek további elmélyülését és az asszimetria kialakulását; kijelenti, hogy a területi kohézió szárazföldi és tengeri dimenzióval egyaránt rendelkezik;

14. véleménye szerint a területi kohézió egy olyan fogalom, amely tényleges hozzáadott értékkel egészítheti ki a gazdasági és társadalmi kohéziót és választ adhat az Unión belüli növekvő problémákra; hangsúlyozza, hogy a kohézió három (gazdasági, társadalmi és területi) alkotóelemének ki kell egészítenie és erősítenie kell egymást, megőrizve ugyanakkor saját külön céljait egy egységes, integrált fogalmon belül; úgy véli ezért, hogy az alkotóelemek között nem szabad fontossági sorrendet felállítani, illetve azokat egymással felcserélhetővé tenni; hangsúlyozza, hogy a területi kohézióknak illeszkednie kell a már meglévő keretekbe, és nem vezethet az uniós kohéziós politika ágazati szétforgácsolódásához;

15. üdvözli az ESPON jelentés által az európai terület 2030-ig tartó jövőbeni fejlődésének forgatókönyveiről végzett kutatás végkövetkeztetéseit, amely konkrét adatokkal szolgál az EU kialakításáról és a nemzeti politikákról szóló politikai vita támogatása tekintetében azért, hogy létrehozza a megfelelő eszközöket az olyan jelentős helyi vagy regionális hatásokkal járó új kihívások megoldása érdekében, mint a demográfiai változások, a városi koncentráció, a migrációs mozgások és az éghajlatváltozás, és optimális körülményeket hozzon létre a polgárok megfelelő életminőségének biztosítása érdekében;

16. hangsúlyozza, hogy a területi kohézió egyik fő célkitűzése annak biztosítása, hogy egy adott területen belül elért haladás és fejlődés az egész régió, illetve az európai uniós terület hasznára váljon; e tekintetben úgy véli, hogy a kiválósági központok, a kutató és innovációs klaszterek megoldásként szolgálhatnak a gazdasági siker, a tudományos felfedezések, a technológiai innováció és a munkahelyek biztosítására, és szorgalmazza e központok, az egyetemek, a gazdasági szervezetek és a vállalatok – beleértve a legkisebb vállalatokat is – közötti interakciók és ismeretátadás erősítését; felszólítja a Bizottságot, hogy nyújtson be egy értékelést a klasztereknek és a kiválósági központoknak a környező területekre gyakorolt hatásairól;

17. hangsúlyozza, hogy a területi kohézió fogalma magában foglalja a területeken belüli kohéziót is, és javasolja, hogy a fővárosokra nehezedő nyomás csökkentése és a másodlagos csomópontok kialakulásának elősegítése érdekében elsőbbségben részesüljenek a területek autentikus többközpontú fejlődését előmozdító szakpolitikák; megjegyzi, hogy ez a városi koncentráció többek között a zsúfoltság, szennyezettség, társadalmi kirekesztés, szegénység vagy a polgárok életminőségére is kiható ellenőrizetlen urbanizációs folyamatok leküzdésére is szolgálhat; úgy véli, hogy ebben az értelemben nem szabad megfélemlíteni a vidéki területek támogatásáról és az ott található kis és közepes városok fontos szerepéről sem;

18. hangsúlyozza a belső piacnak a gazdasági, szociális és területi kohézióhoz történő létfontosságú hozzájárulását; hangsúlyozza a közszolgáltatások fontosságát a fenntartható gazdasági és társadalmi fejlődés tekintetében, valamint az általános érdekű szolgáltatásokhoz, különösen az közoktatáshoz és egészségügyi szolgáltatásokhoz való társadalmilag és területileg méltányos hozzáférés szükségességét; e tekintetben hangsúlyozza, hogy a „méltányos hozzáférés” biztosítása nem csupán a földrajzi távolságra, hanem a rendelkezésre állásra és a hozzáférhetőségre is vonatkozik, és úgy ítéli meg, hogy a szubszidiaritás elvére, valamint a közösségi versenyjogra való tekintettel a közszolgáltatások meghatározásának, megszervezésének, finanszírozásának és felügyeletének a nemzeti, regionális és helyi hatóságok hatáskörében kell maradnia; úgy véli azonban, hogy a szolgáltatásokhoz a polgárok számára biztosított tisztességes hozzáférésről való gondolkodást is bele kellene venni a területi kohézióról szóló vitába;

2009. március 24., kedd

19. megjegyzi, hogy a zöld könyv elismeri, hogy három, speciális földrajzi jellegzetességekkel bíró terület különleges fejlesztési kihívásokkal szembesül: a hegyvidéki régiók, a szigetek és a ritkán lakott régiók; nem csökkentve a területi kohézió jelentőségét az e területek problémáival való szembenézésben, azon az állásponton van, hogy a területi kohézió nem lehet olyan politika, amely kizárólag a földrajzi szempontból hátrányos régiók problémáival foglalkozik; úgy véli azonban, hogy az Unió egészének harmonikus fejlődéséhez történő hatékony hozzájárulásuk érdekében különös figyelmet igényel ezen régiók fejlesztése hátrányaik ellensúlyozása, valamint az értékeket és lehetőségeket teremtő regionális erőforrások átalakulásához;

20. azt is megjegyzi, hogy más régiók speciális politikai kihívásokkal szembesülnek a gazdasági és társadalmi fejlődés, az elérhetőség és a versenyképesség tekintetében; ilyen kihívások például az EK-Szerződés 299. cikke (2) bekezdésében meghatározott legkülső régiók, a határvidéki régiók, a peremterületi régiók, a partvidéki régiók, valamint az elnéptelenedő régiók; úgy véli, hogy a távolság egyedi jellegzetességét is figyelembe kell venni mint olyan sajátos földrajzi jellegzetességet, amely az adott régiók esetében speciális politikák alkalmazását igényli; felhívja a figyelmet arra, hogy a kis szigeti tagállamok, Ciprus és Málta, szintén speciális kihívásokkal szembesülnek;

21. úgy véli, hogy a nemcsak az EU területére vonatkozó uniós regionális politika hatásaira kell korlátozódnia, hanem más, erőteljes területi hatással bíró ágazati EU politikák területi dimenziójával is foglalkoznia kell; a területi kohézió összefüggésében hangsúlyozza, hogy tényleges területi hatásaik koordinálása és maximalizálása érdekében fontos a különböző közösségi politikák közötti szinergiák javítása; megjegyzi azonban, hogy valamennyi EU politika mindig is autonóm marad, valamint azt, hogy ez a folyamat nem jár együtt az egyes politikák közötti alárendeléssel;

A területi kohézió jövőjével kapcsolatos ajánlások

22. várakozásai szerint a nyilvános konzultáció során kialakul a területi kohézió egyértelmű és kellőképpen rugalmas meghatározása, amelyet közösen fogad el, értelmez és amelyet oszt minden érdekelt, és amely képes lesz felölelni az EU területeinek valamennyi sajátosságát, valamint biztosítja az egyértelműséget és átláthatóságot; e tekintetben elfogadja a Tanács francia elnöksége által javasolt fogalom meghatározást; úgy véli azonban, hogy a területi kohézióknak minden szempontból eleget kell tennie a szubszidiaritás elvének; továbbá úgy véli, hogy a területi kohézió fogalmának jobb meghatározása és megértése érdekében az olyan fogalmak mint „terület”, „vidéki térség” és „hegyvidéki térség” közös meghatározására van szükség;

23. úgy véli, hogy néhány tényező a területi kohézió jövőbeni meghatározásának fontos eleme lehet, beleértve azt az elképzelést, miszerint a területi kohézió túlmutat a gazdasági és társadalmi kohézió, illetve annak horizontális jellege és az integrált megközelítés ösztönzi a területeken és a határokon átnyúló intézkedéseket; úgy véli, hogy a területi kohézió célja a tagállamok és a régiók közti egyenlőtlenségek csökkentése, valamint a különböző jellegzetességekkel és sajátosságokkal rendelkező földrajzi területek harmonikus és fenntartható fejlődésének biztosítása annak meghatározása révén, hogy hogyan lehet az Unió kohéziós és más ágazati politikáit a leginkább a régió igényeihez igazítani; hangsúlyozza, hogy a jövőbeni fogalom meghatározást világosan kell megfogalmazni abból a szempontból is, hogy a területi kohézióknak elsősorban a helyes kormányzásra kell összpontosítani, méltányos lehetőségeket biztosítva az uniós polgároknak az életkörülmények és az életminőség tekintetében;

24. határozottan sürgeti a Bizottságot, hogy a jelen konzultációs folyamatot követően adjanak ki fehér könyvet a területi kohézióról; úgy ítéli meg, hogy a fehér könyv jelentős szerepet fog játszani a területi kohézió fogalmának, valamint a jelenlegi kohéziós politikára vonatkozó hozzáadott érték egyértelmű meghatározásában, illetve olyan konkrét rendelkezéseket és politikai fellépéseket fog javasolni, amelyek hozzájárulnak az egyre növekvő problémák megoldásához, és amelyeket bele kell foglalni a 2013-as időszakot követő, a strukturális alapról szóló jogszabálycsomagba; úgy véli, hogy a területi kohézió lehetséges költségvetési és pénzügyi kihatásairól szóló bevezető nyilatkozatot is bele kell foglalni a fehér könyvbe;

25. üdvözli a „Régiók 2020-ban” című bizottsági jelentést; felszólítja a Bizottságot, hogy kohéziós jelentésről szóló következő időközi jelentésben az e munkadokumentumból származó megállapításokat, különösen a gazdasági, társadalmi és területi kohézió meghatározására vonatkozóan, foglalja bele területi kohézióról szóló fehér könyvbe;

2009. március 24., kedd

26. úgy véli, hogy a területi kohéziót elemző zöld könyv alapjául szolgáló három fogalom – koncentráció, kapcsolat és együttműködés – további fejlesztésre szorul, és konkrét politikai alternatívaként kell megjelenítenie; sürgeti a Bizottságot, hogy szolgáljon magyarázattal arra vonatkozóan, hogy ezek a fogalmak hogyan kerülnek be a 2013-as időszakot követő jogalkotási keretbe;

27. felszólít az európai területi együttműködési célkitűzésnek a következő programozási időszak során történő jelentős megerősítésére; meggyőződése, hogy e célkitűzés hozzáadott értéket teremt az Európai Unió számára nem utolsósorban azért, mert a regionális és helyi hatóságokat közvetlenül bevonja a határokon átvéelő, transznacionális és régiók közötti együttműködési programok tervezésébe és megvalósításába; úgy véli azonban, hogy ez nem valósulhat meg a másik két célkitűzés kárára; e tekintetben hangsúlyozza a tengermedencék integrált fejlesztésének, valamint a határokon átvéelő dimenzióknak és az európai szomszédsági politika erre vonatkozó operatív programjainak jelentőségét, amely a jövőbeni uniós bővítések fényében különös jelentőséggel bír;

28. véleménye szerint a területi kohézióknak horizontális elvként kellene fejlődni, és minden EU politikát és fellépést elő kellene mozdítani; úgy véli, hogy a fenntartható fejlődés elvének, valamint a környezetvédelemnek a fejlődése példaként szolgálhatna arra vonatkozóan, hogy hogyan lehet a területi kohéziót valamennyi uniós politika jövőbeni fejlődésébe integrálni, minthogy a kohéziós szempontnak minden szakpolitika terén meg kell jelennie; úgy véli azonban, hogy a területi kohézió horizontális dimenziója nem korlátozódhat általános és elvont cselekvési tervre; felhívja az EU-t, hogy tegyen meg minden szükséges kezdeményezést annak érdekében, hogy kidolgozza a területi kohézióra vonatkozó jogalkotási és politikai javaslatokat;

29. emlékeztet arra, hogy fontos az uniós kohéziós politika végrehajtásának és értékelésének minden egyes szakaszába beépíteni a nemek közötti egyenlőséggel, az esélyegyenlőséggel, a fogyatékkal élők és az idősek különleges szükségleteivel kapcsolatos távlati szempontokat;

30. hangsúlyozza a területi kohézió tekintetében, hogy dolgozzanak ki további minőségi indikátorokat a megfelelő helyi politikák jobb kialakítása és végrehajtása érdekében, a különböző területi sajátosságok figyelembe vételével; ezért felszólítja a Bizottságot, hogy késlekedés nélkül készítse el a szükséges tanulmányokat, valamint határozza meg az új és megbízható mutatók kidolgozásának lehetőségeit, illetve annak módját, hogy hogyan lehet azokat a területi különbségek értékelésére szolgáló rendszerbe beépíteni;

31. megjegyzi, hogy a régiók 1. célkitűzés (konvergencia) keretében történő támogathatóságának megállapítása tekintetében a GDP az egyedüli feltétel, míg a regionális versenyképesség és foglalkoztathatóság célkitűzése alapján támogatható régiók esetében már más mutatókat alkalmaztak; hangsúlyozza azonban azzal kapcsolatos aggodalmát, hogy az országok közötti konvergencia tagadhatatlan növekedése gyakran elrejtja a régiók közötti és a régiókon belüli különbségek növekvő számát, ezért kiemeli, hogy komolyan el kell gondolkodni azon, hogy helyes-e, hogy a strukturális alapokból származó pénzügyi támogatás tekintetében továbbra is a GDP legyen a fő támogathatósági feltétel;

32. úgy véli, hogy a NUTS II térségeken belül a régiókon belüli egyenlőtlenségek problémája jobban megfigyelhető a NUTS III szinten; felszólítja ezért a Bizottságot annak megvizsgálására, hogy a jövőben a NUTS II térségek eltérő fejlődési sajátosságaiból eredő egyensúlyteremtési problémák milyen mértékben orvosolhatók a támogatható területek NUTS III szintű meghatározásával; a területi kohézió vonatkozásában hangsúlyozza annak fontosságát, hogy a tagállamok határozzák meg, mely területi egység tartozik a megfelelő végrehajtási szinthez a strukturális alapok programjainak tervezése és végrehajtása folyamán; e célból javasolja az EU egész területére kiterjedő területi elemzés végrehajtását az egyes programozási időszakok kezdetén;

33. úgy véli, hogy az ágazati EU politikák területi hatásának jobb koordinálásához e hatásokat jobban meg kell érteni és fel kell mérni; sürgeti ezért a Bizottságot, hogy e politikák területi hatáselemzését végezze el, és hogy a jelenleg is működő európai bizottsági hatásvizsgálati mechanizmus – mint például a stratégiai környezeti hatásvizsgálat – a területi szempontokra is terjedjen ki; felszólítja a Bizottságot, mutassa be, hogyan lehet e területi és ágazati politikák között szinergiákat létrehozni, valamint hogy készítse el a lisszaboni - göteborgi stratégia területi kohézióhoz való hozzájárulásának értékelését;

2009. március 24., kedd

34. megismétli azon régóta fennálló kérését, hogy hozzanak létre a sajátos földrajzi jellegzetességekkel bíró területekre vonatkozó átfogó európai uniós stratégiát, amely lehetővé teszi e területek számára a problémákra és kihívásokra való jobb válaszadást; úgy véli, hogy egy európai uniós stratégiának hangsúlyoznia kell a kohéziós politika területi dimenzióját, és azzal is foglalkoznia kell, hogy az EU politikákat hogyan alkalmazza e területek sajátos igényeire és eszközeire; hangsúlyozza, hogy egy ilyen stratégia végrehajtása e térségek gazdasági és társadalmi fejlődésének elengedhetetlen feltétele; úgy véli, hogy az erre vonatkozó uniós stratégia sikeres végrehajtása érdekében rendkívül fontos, hogy új mutatókat dolgozzanak ki a helyzet és a gyakorlati problémák pontosabb meghatározása céljából;

35. hangsúlyozza azonban, hogy további mutatók kidolgozása, valamint a területi értékelés nem vezethet az új politikák és a területi kohéziót támogató fellépések végrehajtása során további bürokráciához és késedelemhez; hangsúlyozza a területi kohézió integrációjából eredő közvetlen eredmények szükségességét a következő strukturális alapprogramokban;

36. emlékeztet a kis- és közép-, illetve a mikrovállalkozások, valamint a kisipari vállalkozások fontos szerepére különösen a gazdasági, társadalmi és területi kohézió terén, a növekedés és a foglalkoztatás terén nyújtott jelentős hozzájárulásuk révén; ezért kéri a Bizottságot, hogy végezzen külön elemzést a strukturális alapok és a kis- és középvállalkozásokra vonatkozó európai regionális politikák hatásai és hatékonysága, valamint azon közigazgatási és pénzügyi nehézségek tekintetében, amelyekkel a kis- és középvállalkozások szembesülnek;

37. felhívja továbbá a Bizottságot, a tagállamokat és a régiókat, hogy hatékony politikát alkalmazzanak a vállalkozások innovációjának és versenyképességének támogatására, amely lehetővé teszi a vállalkozások és a közsféra, az iskolák és az egyetemek közti együttműködést, valamint biztosítja, hogy a kis- és középvállalkozásokat képviselő szervezetek közvetlenül részt vehessenek a területi politikák kialakításában;

38. sürgeti a tagállamokat, hogy fokozzák az Európai Unió területfejlesztési napirendjének végrehajtására vonatkozó első cselekvési program 4. fejezetében megállapított célkitűzések elérésére tett erőfeszítéseiket a területi kohézióról és a fenntartható területrendezésről való tudás kialakításával, tervek készítésével és hatáselemzéssel, valamint elismeri az ESPON-nak a folyamatban játszott központi szerepét;

39. rámutat, hogy az éghajlatváltozás jelentős következményekkel jár majd a területi kohézióra nézve; kéri, hogy a Bizottság végezzen további elemzéseket az éghajlatváltozás egyes régiókra gyakorolt negatív hatásáról, tekintettel arra, hogy a hatások eltérőek lesznek az Európai Unió különböző területein; úgy véli, hogy a területi kohézióknak figyelembe kell vennie az éghajlatváltozással kapcsolatos célkitűzéseket és az Unió területein a fenntartható fejlődési modelleket kell ösztönöznie; megjegyzi azonban, hogy az éghajlatváltozás elleni küzdelemmel más EU politikák keretében is foglalkozni kell;

40. érdeklődéssel jegyzi meg, hogy az ötödik helyzetjelentés első alkalommal használja az „átmeneti régiók” kifejezést, utalva azokra a régiókra, amelyek a „konvergencia célkitűzésben támogatott régiók” és a „versenyképesség és foglalkoztatás célkitűzésben támogatott régiók” között helyezkednek el; elismeri azt, hogy külön kell kezelni ezeket a régiókat, amelyek most a két célkitűzés között mint az egyikbe fokozatosan bekapcsolódó, ún. „phasing-in”, illetve a másikkól fokozatosan kikerülő, ún. „phasing-out” régiókként oszlanak meg; a területi kohézió keretében felhívja a Bizottságot, hogy hozzon létre átfogóbb rendszert azon régiók fokozatos átmenetének a támogatására, amelyek hamarosan átlépi a 75 %-os GDP-küszöböt annak érdekében, hogy egyértelműbbé tegye ezen régiók helyzetét és fejlődésükhöz nagyobb biztonságot garantáljon; úgy véli, hogy a kohéziós alap támogatásából kikerülő tagállamok számára átmeneti támogatási rendszer létrehozására van szükség;

41. úgy véli, hogy integrált megközelítéssel nagyobb lesz a siker esélye, ha mind a regionális és a helyi hatóságokat, mind pedig azon érdekelt feleket, köztük a gazdasági és szociális partnereket – akik egy adott terület igényeit és sajátosságait illetően átfogó képet tudnak adni, illetve megértik azokat – az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alapra és a Kohéziós Alapra vonatkozó általános rendelkezések megállapításáról szóló, 2006. július 11-i 1083/2006/EK tanácsi rendelet⁽¹⁾ 11. cikke alapján már a kezdetektől bevonják minden egyes területfejlesztési stratégiájának felépítésébe és végrehajtásába; felhívja a Bizottságot, hogy dolgozzon ki olyan iránymutatásokat, amelyek segítik a tagállamokat, valamint a regionális és helyi hatóságokat, hogy a lehető leghatékonyabban valósítsanak meg egy integrált megközelítést, és hatékony partnerségi együttműködések hozzanak létre az érintett területekre vonatkozó jövőbeni stratégiák fejlesztéséhez;

(1) HL L 210., 2006.7.31., 25.o.

2009. március 24., kedd

42. elismeri, hogy a területi kohézióknak elő kell mozdítania a kohéziós politika javulását; egyetért azzal a véleménnyel, hogy a különböző problémákhoz különböző területi szintekre van szükség, és ezért a valódi partnerségek valamennyi, a regionális és helyi fejlődésben érdekelt fél között történő létrehozása uniós, nemzeti, regionális és helyi szinten egyaránt a területi kohézió kialakításának előfeltétele, és felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy tegyenek meg minden erőfeszítést egy ilyen többszintű, területi kormányzás létrehozására; úgy véli, hogy a területi kohézióknak minden politika illetve intézkedés tekintetében be kell tudnia azonosítania a megfelelő területi szintet oly módon, ami a lehető legközelebb áll a polgárokhoz;

43. hangsúlyozza, hogy az EU politikák, de főképpen az EU kohéziós politikája beindították a kormányzás átalakulásának folyamatát: a gyakran központosított rendszertől a kormányzás többszintű, egyre integráltabb rendszer felé mozdult el; felhívja valamennyi érdekelt felet, az állami hatóságokat és a polgárokat egy multiszektorális, területi és felfelé irányuló integrált megközelítésen alapuló területi kormányzási rendszer kialakítására az adott területen a polgárok vagy felhasználók közös szükségleteire adandó következetes és hatékony válasz érdekében; e tekintetben emlékeztet arra, hogy az olyan EU kezdeményezések, mint a városi térségekre vonatkozó URBAN I és II, illetve a vidéki térségekre vonatkozó LEADER, bizonyították a módszer hatékonyságát;

44. emlékeztet arra, hogy a strukturális politika végrehajtásában mutatkozó nehézségek részben a túlságosan merev és bonyolult eljárásoknak tudhatók be, és következőképpen szükségessé válik ezen eljárások egyszerűsítése, illetve a felelőségeknek és a hatásköröknek az Európai Unió, a tagállamok és a regionális és helyi hatóságok közötti megosztásának világos meghatározása; úgy véli, hogy a területi kormányzás nagymértékben e világos szabályok kialakításán fog múlni; ismételten kéri a Bizottságot, hogy késedelem nélkül nyújtsa be erre vonatkozó konkrét javaslatait;

45. javasolja, hogy tekintettel a területi kohézióknak nem csak regionális, de egyéb ágazati EU politikák szempontjából is egyre növekvő jelentőségére, a területi kohéziót és a területfejlesztést a Tanácson belül oly sokáig irányító nem hivatalos struktúrák helyébe hivatalos miniszteri ülések lépjenek, amelyeket az Európai Unión belül a regionális politikáért felelős miniszterek hívnak össze; úgy véli, hogy egy ilyen intézményi előrelépés a Tanácson belül biztosítaná a jobb információáramlást, valamint a területi kohéziós politika gyors fejlődését;

46. sürgeti a tagállamokat, hogy már most kezdjenek válaszokat adni arra, hogy nemzeti programjaikban és politikáikban hogyan lehet jobban megszilárdítani és megvalósítani a területi kohézió elképzelését; e tekintetben úgy véli, hogy területrendezési tervükbe már most bele kell foglalni a többközpontú fejlődésre és városi és vidéki térségek közötti partnerségekre, valamint a Natura 2000-re vonatkozó alapelveket;

*

* *

47. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak és a Bizottságnak.